

TÜRKİYE SAĞLIK ve SOSYAL HİZMET İŞÇİLERİ SENDİKASI

Kadına Yönelik Şiddet Türleri ve ILO 190

[f](#) [@](#) [t](#) [in](#) [v](#) /trsaglikis
www.saglikis.org.tr

İÇİNDEKİLER

2. Önsöz
4. Kadına Yönelik Şiddet Nedir?
4. Fiziksel Şiddet Nedir?
5. Psikolojik Şiddet Nedir?
6. Cinsel Şiddet Nedir?
6. Ekonomik Şiddet Nedir?
7. Dijital Şiddet Nedir?
8. Flört Şiddeti Nedir?
8. Israrlı Takip Nedir?
10. ILO 190
12. ILO 190'nın Temel İlkeleri

ÖNSÖZ

25 Kasım Uluslararası Kadına Şiddetle Mücadele Günü'nü bu sene de en yakınım dediği erkek tarafından katledilmiş ya da şiddete uğramış kadınların haberlerini okumaya devam ederek karşılıyoruz. Kadına şiddetin ve kadın cinayetlerinin gün geçtikçe arttığı ülkemizde en temel hak olan “yaşama hakkı” kadınlara çok görülüyor. Nasıl ki 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü kutlamaların yapıldığı bir günden ziyade mücadele günü ise 25 Kasım da yas tutulacak bir gün değil, aksine kadına yönelik şiddete ve kadın cinayetlerine “Dur!” diyeceğimiz mücadele günüdür.

Ülkemizde artık olağanlaşmaya başlayan kadına yönelik şiddet, kadın cinayetleri, taciz ve tecavüz haberleri ülkemizin tüm vicdanlı kesimini yasa boğsa da bu durumdan mücadele etmeden kurtulamayacağımız aşikârdır. Kadına yönelik şiddetin temelini kadın-erkek eşitsizliği oluşturuyor. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için gayret edilen toplumlarda kadına şiddetin, kadın cinayetlerinin, çocuk istismarının çok daha az olduğu istatistiksel olarak karşımızda duruyor.

Dünya Ekonomik Formu (WEF) her yıl Küresel Cinsiyet Eşitsizliği Raporu yayınlıyor. 2024 yılı için yayınladığı rapora göre, dünyamızda küresel cinsiyet eşitliğinin sağlanması için 134 yıla ihtiyacımız var. Toplumsal cinsiyet eşitliğine en çok yakın olan ülke son 15 yıldır olduğu gibi bu sene de İzlanda, en fazla eşitsizlik yaşanan ülke ise Sudan. Türkiye ise araştırmaya dâhil edilen 146 ülke içerisinde 127. sırada yer alıyor. Eğitimde fırsat eşitliğinden sağlıklı ve hayatta kalabilmeye, ekonomik katılım ve fırsatlardan siyasi güçlenmeye kadar pek çok alana dair yapılan araştırmalarda toplumsal cinsiyet eşitliğinde sınıfta kalan ülkemiz, 40 ülkenin bulunduğu Avrupa kıtasında son sırada yer alıyor. Durum tüm dünya açısından vahamet gösteriyor. Üstelik her sene küresel cinsiyet eşitliğinden gitgide daha da uzaklaşıyoruz. Bütün bahsedilen bu verileri bir kenara bırakarak ülkemizdeki kadınların korkmadan, tedirgin olmadan, öldürülmeden, şiddet görmeden yaşamak için çaba harcadığına dikkat çekmek istiyoruz.

Ülkemiz 1932'de Uluslararası Çalışma Örgütü'ne (ILO) üye olmasına rağmen ILO'nun 190 Sayılı Sözleşmesini henüz imzalamış değil. İş kolumuzun yarısını oluşturan kadın işçilerin çalışma hayatındaki karşılaşacağı şiddet ve tacizin önlenmesi için yetkililere çağrımız devam ediyor. Yapılan araştırmalarda iş kolumuzda çalışanlar, en çok şiddete maruz kalan meslekler olarak ilk sıralarda yer alıyor. ILO 190'nın imzalanması, iş yerlerinde yaşanan şiddet ve taciz vakalarında failer için caydırıcı bir güç olacaktır.

Kadın işçilere yönelik hak kazanımları ancak örgütlü ve güçlü bir sendika ile elde edilebilir. Sendikamızın doğum izni sürelerinin artırılması ve anne işçiler için verilen günlük 1,5 saatlik emzirme süresinin 3 saate çıkarılması talebi güncelliğini korumaktadır. Sadece iş kolumuzdaki kadınların değil, ülkemizdeki bütün kadın emekçilerin haklarını yükseltmek için yeni politikalar geliştiren sendikamız; her gün daha gür bir sesle kadın emekçileri temsili olmaya devam edecektir.

Kadın cinayetlerinin olmadığı, kadına yönelik her türlü şiddet ile tacizin bittiği, istismarın son bulduğu, eğitimde ve iş yaşamında eşitliğin sağlandığı bir dünya için 134 yıl beklemeyelim, hep birlikte mücadele edelim.

**Türkiye Sağlık ve Sosyal Hizmet
İşçileri Sendikası
Kadın Komisyonu**

KADINA YÖNELİK ŞİDDET NEDİR?

Şiddet, bir kişinin ya da grubun başka bir kişiye ya da gruba kasıtlı olarak zarar vermeyi amaçlayan davranışlardır.

Kadına yönelik şiddet ise cinsiyeti nedeniyle ev içinde, iş yerinde, okulda, sokakta kısacası yaşamın her alanında kadına uygulanan sistematik şiddet davranışlarıdır. Kadına yönelik şiddet; cinsiyet eşitliğinin sağlanamamasından kaynaklanan, kadın bireylerin insan haklarını ihlal eden eylemlerdir.

ŞİDDET TÜRLERİ

Kadına yönelik şiddet, 1993 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kabul edilen Kadınlara Yönelik Şiddetin Önlenmesi Bildirgesi'nin birinci maddesine göre; kamusal ve özel alanda gerçekleşen kadınların fiziksel, cinsel, duygusal zarar görmesiyle sonuçlanan ya da sonuçlanması olası, her türlü cinsiyet temelli şiddet eylemi veya bu eylemin yapılacağına ilişkin tehdit ya da zorlama keyfi olarak özgürlüğün kısıtlanmasıdır. Aynı bildirgenin ikinci maddesinde, bu tanımın ailede ve yakın çevrede olagelen fiziksel, cinsel ve psikolojik şiddeti de kapsayacak fakat bununla kısıtlanmayacak şekilde yorumlanması gerektiğini belirtmektedir.

1. Fiziksel Şiddet Nedir?

Kadın bedenine yönelik her türlü saldırı, fiziksel şiddet içerisine girmektedir. Bedensel güç veya üstünlük, bir şiddet aracı olarak kadını kontrol etmek, denetlemek, küçük düşürmek, aşağılamak veya cezalandırmak amacıyla kullanılıyorsa "fiziksel şiddet" söz konusudur. Bu şiddet biçimi, fiziksel üstünlük kurarak, bedene temas ederek ya da eşya kullanarak uygulanabilir.

- Evden çıkmasına izin vermemek,
- Tokat, tekme, yumruk atmak, boğazını sıkmak, ısırarak, kolunu bükme, saçını çekmek, itmek,
- Kesici aletler veya yanıcı yakıcı maddeler ile direkt kişiye ya da korkutmak amacıyla bir eşyaya zarar vermek,
- Sağlık sorunları yaşamasına sebep olmak ve sağlık sorunları yaşayanların sağlık hizmeti almalarına engel olmak,
- Kendini öldürmesi için zorlamak,
- Yakınlarımıza zarar vermek gibi şiddet eğilimleri fiziksel şiddet kapsamına girmektedir.

2. Psikolojik Şiddet Nedir?

Duygusal şiddet olarak da bilinen psikolojik şiddet gözle görülür bir şiddet değildir. Duygusal güç veya ihtiyaçlar; kadını kontrol etmek, denetlemek, küçük düşürmek, aşağılamak, cezalandırmak amacıyla şiddet aracı olarak kullanılıyorsa “psikolojik şiddet” söz konusudur. Diğer şiddet türleri içerisinde de psikolojik şiddete rastlanmaktadır. Şiddet uygulayan kişi şiddet uyguladığı kişiyi sindirmek, ona yaptırım uygulamak, kendisine bile yabancı olacağı bir duruma getirmeye çalışır. En sık rastlanılan şiddet türlerinden biri olan psikolojik şiddet fark etmek ve önlem almak kişiler için biraz zorlayıcı olabilmektedir. Fiziksel şiddetin aksine psikolojik şiddeti tarif etmek daha zordur. Psikolojik şiddete duygusal ilişkilerde, iş yerlerinde ve aile ortamında çok sık rastlanılmaktadır. Psikolojik şiddetin olduğu her şiddet türünde fiziksel şiddet olmayabilir ancak fiziksel şiddetin olduğu her şiddet türünde psikolojik şiddetin bazı öğeleri bulunur. Psikolojik şiddet sıklıkla fiziksel şiddetten önce başlar ve tecridin eşlik ettiği yoğun psikolojik şiddet, fiziksel şiddetin uyarıcısı olabilir.

- Her türlü tehdit etme davranışı,
- Şantaj yapmak,
- Başka kadınlar ile kıyaslamak (Anne olan kadınların anneliğini kıyaslamak)
- Kıskaçlık
- Yaşam ve giyim şekline müdahale etmek, kişinin rızası olmadan yönlendirmek
- Kişisel gelişim, eğitim ve öğretimine engel olmak,
 - Başkaları ile kurulan ilişkilere doğrudan müdahale etmek ya da dolaylı olarak baskı yaparak müdahale etmek ve yalnızlaştırmak,
 - Uygulanan şiddetin sebebi olarak şiddete maruz kalan kişiyi suçlamak,
 - Kurulan ilişki içerisinde ya hiç söz hakkı vermemek ya da görmezden gelmek.
 - Duygu sömürsü yapmak, suçlu hissettirmek, utandırmak, küsmek, surat asmak, alay etmek, küfür ve hakaret etmek,
 - Kadının sahip olduğu evcil hayvanlara, kadını cezalandırmak ve kontrol etmek amacıyla şiddet uygulamak,
 - Hasta, sorunlu ya da deli olduğunu hissettirmek,
 - Beceri ve yetilerini küçümsemek, karar mekanizmalarına dahil etmemek, bireysel haklarını yok saymak, yaptıklarını sürekli eleştirmek ve kendisini akılsız, aciz, yetersiz, beceriksiz, zayıf, muhtaç ve bağımlı hissettirmek psikolojik şiddet kapsamına girmektedir.

3. Cinsel Şiddet Nedir?

Cinselliğin kadını kontrol etmek, denetlemek, küçük düşürmek, aşağılamak, cezalandırmak amacıyla şiddet aracı olarak kullanılmasına “cinsel şiddet” denir. Kadınlar, sıklıkla fiziksel şiddet sonrası cinsel şiddete maruz kalırlar. Ancak utandıkları ve kendilerini suçlu hissettikleri için çoğu kez cinsel şiddeti açıklayamazlar. Bu yüzden, evlilik içinde ve dışında cinsel şiddet çok yaygın olmasına rağmen, yapılan araştırmalarda cinsel şiddet oranının diğer şiddet biçimlerine göre daha düşük olduğu görülür.

Karşı taraf üzerinde kontrol ve güç oluşturmak amacıyla, kişinin isteği dışında cinsel ilişkide bulunmak veya zararlı cinsel davranışlara zorlamaktır. Cinsel şiddet tanımadığımız kişiler tarafından yapılsa da çoğu zaman ev içi cinsel şiddet de yaşandığını biliyoruz. Kadınlar cinselliğin bir tabu olarak kabul edilmesinden kaynaklı ya da kendilerini suçlu hissettikleri için bildirim yapmayabiliyorlar.

- Tecavüz ve taciz etmek,
- Cinsel içerikli şakalar ve görsellere maruz bırakmak.
- Hamile kalmaya ya da kürtaja zorlamak,
- Teşhircilik yapmaya zorlamak,
- Cinsel saldırıda bulunmak,
- Cinsel istismarda bulunmak cinsel şiddet kapsamına girmektedir.

4. Ekonomik Şiddet Nedir?

Maddi güç ve üstünlük; bir şiddet aracı olarak kadını kontrol etmek, denetlemek, küçük düşürmek, aşağılamak, cezalandırmak amacıyla kullanılıyorsa “ekonomik şiddet” söz konusudur. Yaşamı sürdürebilmek için gerekli olan ekonomik olanaklardan mahrum bırakmak, ekonomik olanakları ve parayı bir kontrol etmek, ekonomik durumlarla ilgili tehdit etmek ve yaptırım uygulamak ekonomik şiddettir.

- Çalışmaya engel olmak,
- Kısıtlı para vermek ya da hiç para vermemek,
- Aileyi ilgilendiren ekonomik kararları alırken bilgi verilmemek, Maaşa, paraya ve kişisel eşyalara el koymak,
- Mirastan pay verilmemek,

- Zorla borçlandırmak,
- İş hayatına müdahale etmek,
- Kadın istihdamına izin verilmemek,
- İstenilmeyen bir işte zorla çalıştırmak,
- İş hayatındaki ileri pozisyonların kısıtlamamak,
- Eşit işe eşit ücret vermemek ve kadının daha az kazanmasını sağlamak ekonomik şiddet kapsamına girmektedir.

5. Dijital Şiddet Nedir?

Teknolojik araçlar; kadını kontrol etmek, denetlemek, küçük düşürmek, aşağılamak, cezalandırmak amacıyla kullanılıyorsa dijital şiddet söz konusudur. Kişinin kendi rızası olmadan başka biri tarafından sosyal medya araçları aracılığıyla psikolojik, cinsel hatta ekonomik zarar veremeyi amaçlayan saldırılardır. Son yıllarda sosyal paylaşım siteleri aracılığıyla yaygınlaşan, dijital ortamda 7/24 gözetlenmesi ve takip edilmesini içeren şiddet biçimleri, “yeni kuşak şiddet” olarak da adlandırılmaktadır.

- İletişim bilgilerini (telefon numarası, mail adresi, sosyal medya hesaplarını), ona sormadan başka kişilere vermek ve bu kişilerin de kadına rahatsız edici mesajlar ve görüntüler göndermesini istemek,
- Cep telefonuna sürekli mesaj göndermek ya da kadının mesaj göndermesini istemek,
- İsrarlı bir şekilde cep telefonundan aramak,
- Akıllı telefon uygulamalarını kullanarak kadını takip etmek ve denetlemek,
- İnternet ya da telefon ile sürekli görüşmeye zorlamak, aramak, mesaj göndermek;
- İnternet veya telefon aracılığı ile sürekli takip etmek,
- Rıza ile çekilen ya da zorla çektilen görüntüleri kadının izni olmadan yaymak ya da yaymak ile tehdit etmek,
- Sosyal medya hesaplarını veya telefonu sürekli kontrol etmek,
- Fotoğraf ve video gönderilmesi için baskı kurmak ya da gizlice görüntü çekmek,
- Sosyal medya hesapları, telefonu ele geçirmek, başkasının adına sahte hesaplar açmak,
- Sosyal medyada kadını küçük düşüren, hakaret ve nefret içeren paylaşımlarda ya da yorumlarda bulunmak,
- Sosyal medya hesaplarını karıştırmak ve buradaki bilgilerle kadını denetlemek, tehdit etmek dijital şiddet kapsamına girmektedir.

6. Flört Şiddeti Nedir?

Flört şiddeti, flört ilişkisinde eşlerden birinden diğerine beraberlikleri sırasında veya beraberlikleri bittikten sonra yönelen duygusal, fiziksel ve cinsel saldırganlık eylemlerinin oluşturduğu şiddettir. Çok sayıda genç kadın, erkek arkadaşı tarafından şiddete maruz kaldığı halde çoğunlukla yaşadıklarını anlamakta, anlamlandırmakta ve şiddetin belirtilerini tanımakta zorluk çekiyor. Geleneksel bakış açısı, genç kadınların sıklıkla kendilerini erkek arkadaşlarına itaat etmek ve onların dediklerini yapmak zorunda hissetmesine neden olabiliyor. Bu durum, diğer sosyal aktivitelerden ve arkadaşlardan vazgeçmesine, hayatındaki erkeğe öncelik vermesine ve ciddi bir yalıtıma yol açar.

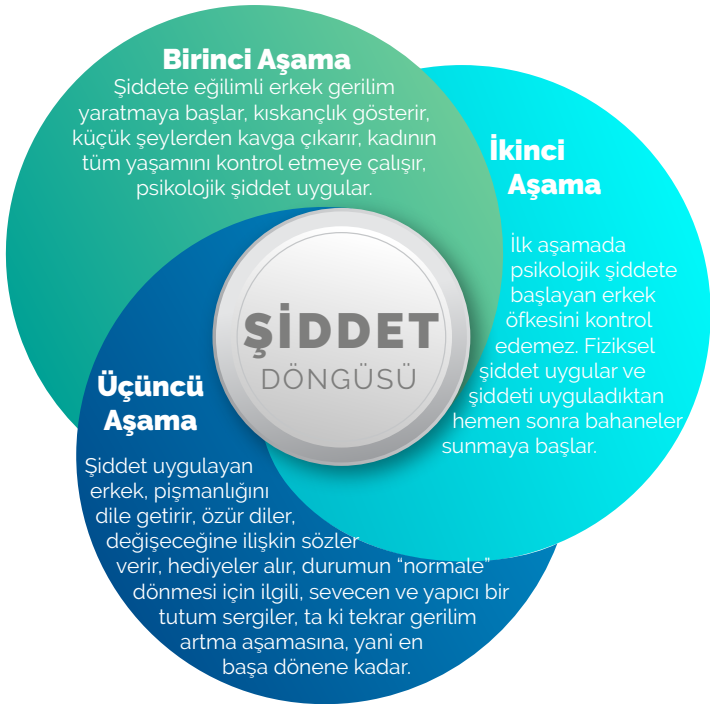
- Ne giymesi, ne konuşması, ne yapması gerektiğini söylemek;
- Kişiyi korkutmak, aşağılamak;
- Kıskançlık davranışları göstererek başkaları ile olan ilişkilerini kısıtlamak,
- Cinsel yakınlık için zorlamak,
- Alkol ve uyuşturucu madde kullanımı içinde zorlamak,
- Fiziksel şiddet uygulamak flört şiddeti kapsamına girmektedir.

7. Israrlı Takip Nedir?

Kadının kendisini güvende hissetmesini engelleyen, şiddete uğrama korkusuna ve endişeye yol açan, kasıtlı bir biçimde tekrarlanan, tehditkâr tutum ve davranışlardır. Israrlı takip, özel hayatın gizliliğini ihlal etmek, tehdit ve şantajla başvurmak gibi yollarla bir kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma durumudur.

Eylemi gerçekleştiren kişi karşı tarafta korku uyandırmayı, ona gözdağı vermeyi ve kendisini güvensiz hissetmesini hedefler. Israrlı takip tanınan ya da tanınmayan biri tarafından gelebilir.

- Takip etmek, yoluna çıkmak, korkutmak, telefonla veya teknolojik araçlarla rahatsız etmek;
- Kadına ait görsel ya da yazılı bir materyali yaymak,
- Kadının internette dolaşımını, ziyaret ettiği siteleri, sosyal medya hesaplarını, elektronik posta, kısa mesaj ve diğer yollarla yaptığı haberleşme trafiğini ve iletişimini gözetim altına almak,
- Kadının evine ya da işyerine gizlice girmek, huzursuz etmek, "rahat bırak" uyarılarına aldırmadan ısrarla peşinden gitmek,
- Kadının evinin ya da iş yerinin önünde beklemek, buralarda kadının karşısına çıkmak;
- Kadın istemediği halde sürekli hediye ya da çiçek almak veya göndermek,
- Eski sevgilinin ya da eşin arkadaş çevresiyle iletişim kurmak ve bilgi almaya çalışmak ısrarlı takip kapsamına girmektedir.

ILO 190

İş yaşamında 1989 senesinde Birleşmiş Milletler'de Kadına Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kalkması Komitesi, iş yerinde cinsel tacizin son bulması konusunda sunulan 12 sayılı tavsiye kararını kabul ettirdi. 1992 senesinde yine aynı komite, iş yerinde kadına yönelik şiddet yasağını içeren 19 sayılı tavsiye kararını Birleşmiş Milletler'e onaylattı. 1993'te ise Birleşmiş Milletler, kadına yönelik her türlü şiddetin ortadan kaldırılması bildirgesini kabul etti. Bu karardan sonra ülkemizde 1998 yılında 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun çıkartılarak "aile içi şiddet" kavramı ve olgusu ilk kez bir hukuki metinde yer aldı. 2002 yılında Türk Medeni Kanunu(TMK) ve 2005 yılında Türk Ceza Kanunu'nda (TCK) önemli değişiklikler yapıldı. 8 Mart 2012 tarihinde ise 4320 sayılı Kanun günümüzün ihtiyaçlarını yeterince karşılamadığı gerekçesiyle kaldırılarak 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun kabul edildi.

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), 10-21 Haziran 2019'da Cenevre'de gerçekleştirdiği Uluslararası Çalışma Konferansı'nın 108. oturumunda 190 sayılı Çalışma Yaşamında Cinsiyete Dayalı Şiddet ve Tacizin Önlenmesi Sözleşmesi'ni onayladı. ILO 190 adıyla da bilinen bu sözleşme 25 Haziran 2021'de yürürlüğe girdi. ILO 190 Çalışma yaşamını iş yerindeki mesai saatleri ile sınırlı tutmayarak işe ulaşım, iş seyahatleri, iş toplantıları ve işle ilişkili sosyal faaliyetleri de kapsıyor ve dijital şiddet, ev içi şiddetin iş yaşamına etkisi dahil olmak üzere, şiddet ve tacizin önlenmesini öngörüyor. Aynı zamanda şiddet ve tacizin fırsat eşitliğini engellediğini ve çalışma yaşamında şiddet ile tacize son vermek için toplumsal cinsiyete duyarlı bir yaklaşımın esas olduğunu da belirtiyor.

ILO'nun 190 sayılı sözleşmesi, sadece sigortalı ve aktif çalışma kaydı görünen kadınları değil; iş başvurusu yapanları, stajyerleri, çırakları, işten ayrılanları, iş yeriyle herhangi bir sebepten iletişime geçenleri de kapsıyor. Ayrıca sözleşme, kamu sektörü-özel sektör, kayıtlı-kayıt dışı çalışma fark etmeksizin bütün çalışanların konu ile ilgili haklarını koruyor. Sözleşmede çalışan hiçbir grup ve hiçbir sektör istisna tutulmamıştır.

Çalışma yaşamını tanımlı iş yerlerinin dışına çıkararak ILO 190, küresel çapta şiddet ve tacizin önlenmesini hedefleyen ilk sözleşme olma niteliğini taşımaktadır. Sözleşme dâhilinde sadece iş yerlerinde yaşanan taciz ve şiddet değil; mola yerlerinde, yemekhanelerde, sosyal etkinlikler için bir araya geldikleri mekânlarda, sanal ortamlarda meydana gelen şiddet ve taciz olaylarını da çalışma hayatındaki şiddet ve taciz olarak sayılmaktadır. 20 maddeden oluşan ILO'nun 19 sayılı sözleşmesini ilk imzalayan ülke Uruguay olurken Fransa, İspanya, İtalya, İsveç, Almanya, Birleşik Krallık ILO 190'ı imzalayan ülkeler arasında yer alıyor.

ILO 190'nın Temel İlkeleri

- Çalışma yaşamı ile ilişkili olarak her türlü şiddet ve tacizi kanunla yasaklamak,
- İlgili politikalarda çalışma yaşamındaki şiddet ve tacizin ele alınmasını sağlamak,
- Çalışma yaşamındaki şiddet ve tacizle mücadele etmek ve şiddet ve tacizin engellenmesine yönelik önlemleri uygulamak için kapsamlı bir strateji benimsemek,
- Uygulama ve izleme mekanizmaları oluşturmak veya var olanları güçlendirmek,
- Şiddet ve tacize maruz kalan kişiler için destek sunmak ve bu kişilerin hukuk yollarına erişimlerini sağlamak,
- Yaptırımlar getirmek,
- Uygunluk durumuna göre erişilebilir şekillerde araçlar ile rehberlik, eğitim ve öğretim hizmetleri geliştirmek ve farkındalığı artırmak,
- İş müfettişleri ve diğer yetkili organlar aracılığıyla şiddet ve taciz olaylarının denetimi ve incelenmesini sağlamak.

Kadınlar Taciz, Tehdit, Şiddetle Karşılaştığında Hangi Kurumlara Başvurabilir veya Hangi Kurumları Arayabilir?

Başvurulacak Kurumlar

- Karakol veya jandarma,
- Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi (ŞÖNİM),
- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İl Müdürlüğü,
- Cumhuriyet Başsavcılığı,
- Kaymakamlık/Valilik,
- Belediyeler,
- Barolar,
- Kadın örgütleri,
- Üyesi olunan sendika
- Aranabilecek Çağrı Merkezleri
- ALO 183 Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Şiddetle Mücadele Hattı
- 112 Acil Çağrı Merkezi

Sağlık ve Sosyal Hizmet İşçilerinin

Örgütlü Gücü

Yüce-tepe Mh. Hedef Sk. No:5 Çankaya / ANKARA
Telefon: +90 (312) 231 80 45-46-47 | Faks: +90 (312) 230 23 96
info@saglikis.org.tr

[f](#) [@](#) [t](#) [in](#) [v](#) /trsaglikis